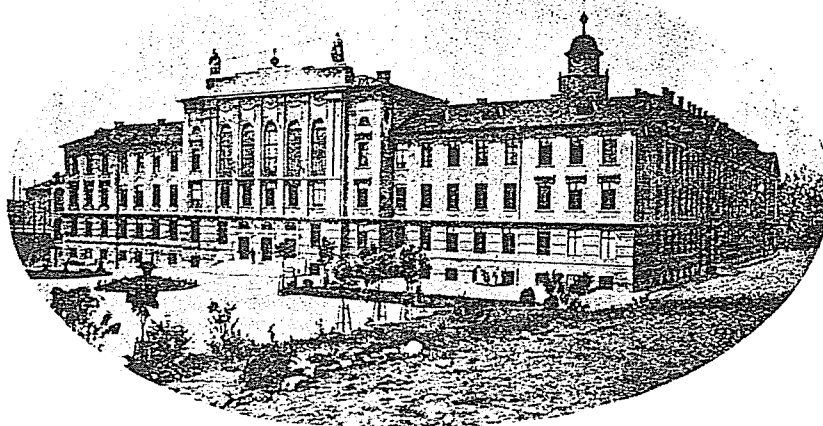

GÖDÖLLŐI PREMONTREI ÖREGDIÁKOK EGYESÜLETE

1995/1

VISSZA- ÉS ELŐRETEKINTÉS...

Amikor Mécs László születésének 100 éves évfordulójára készülve elővettem a rendi Névtárat, meglepődve vettem észre, hogy szinte a centenáriumiok évtizedét kezdte el a 70 éves gödöllői gimnázium egykori tanárikara. Oszvald tanár úr kezdte el a sort 1890-es születési évével, aztán Szabadka Medárd bácsi folytatta 1891-gyel, hárman születtek 1892-ben: Szombach Godehárd, Rafain Barna és Vidákovich Aladár, 1893-ban négyen: Berkovics Ernő, Buczkó Emil, Holba Kasszián és Magyar Gábor. A két 1895-ben születettet: Mécs Lászlót és Hermann Egyedet emléktáblákkal is megünneplik.

Rónay György, a hálás tanítvány Hermann Egyed emlékére írta 1971-ben az IN MEMORIAM című versét, de köszöntsék most ezek a sorok a többi százévest is, és idézzék fel bennünk, az emlékezőkben ennek az eltűnő évszázadnak néhány, számunkra nagyon nehéz évtizedét:

*A félig apátlan ifjú évek háttérében
még mindig ez az óriási arc,
a kissé dülldt világos szemekkel
s a gallérből kibuggyanó tokával -*

*még most is, mikor semmi kutyahűség
nem éri már el.*

*Ezek a régnincs fészkek
egy emlékbeli erdő fáin,
holtunkig élő holtig bátorító
melegünkkel a sejteinkben.*

*Szemközt az üres éjszakával,
Szembe a láthatatlan széllel...
Sehonnan sehova fűj.*

*Sósan szivárgó patakokkal
kőarcom árkaiban...*

Hála a Gondviselő Istennek, hogy újra nemcsak emlékezni és visszanézni tudunk, de a jelenben és a jövőben is találunk biztató életjeleket. Ezek észrevételére és a további út közös megtervezésére találkozunk idén június 5.-én itt Gödöllőn a Fácános újra kizöldült fái alatt. Erre hív meg benneteket szeretettel 1995 Húsvétján

Fényi Ottó
perjel, az Egyesület elnöke

Pünkösdi hétfőjén Gödöllőn lehetőség adódik az évfolyamok találkozájára a közös ebéd alkalmával. A jubiláló évfolyamoknak külön helyiségeket biztosítunk az összejövetelre a szentmise után; kívánság szerint a többi évfolyamközösség számára is.

1927 - 1935

1932 - 1940

Gaudeamus igitur
iuvenes dum sumus.
Post iucundam iuventutem,
post molestam senectutem
/: nos habebit humus :/

1937 - 1945

Vita nostra brevis est,
brevi finietur.
Venit mors velociter,
rapit nos atrociter,
/: nemini parceretur :/

1942 - 1950

Vivat academia,
vivat professores,
vivat membrum quodlibet,
vivat membra quaelibet
/: semper sint in flore

Érettségi találkozó

Irtó: Mécs László

Mint tetszalott Tündért kiánni,
úgy jöttek össze a fiúk
harminc éves találkozóra:
legtöbbször már dérről beszórván.
Átéltünk két nagy háborút.

Mint hogyha maga-apla volna,
úgy jár a sok öreg diák:
az arcuk mintha maszkba lenne
saját bőrükkel s rajta, benne
rovásírás, tragédiák.

Most mégis tündért költögetnek,
ki nem is halt meg igazán,
csak alszik mélyen: eltakarja
az élet furcsa száz avarja
jó vastagon, mégis lazán.

Őt tessük, míg kérdezzük egymást
s emlékezés ásója ás:
„Emlékszel, első szekundádra?”
„Hát te az első szerenádra?”
A sírdomb fog, egy villanás

s már, vérkeringés villanyozza
a tündér csontját és húsát,
már mozdul, már életre rebben
és körüláncol a teremben
a régi, bűvös Ifjúság.

Csókollja őket sorba, körbe,
csóklától hősen, részegnek,
szokálatul sok bört nyakának,
kurjantják, hogy sohase halnak
meg s hasogatják az eget.

Záróra. Zordon gondok jönnek,
kezdődnek hajszák, rázzák.

A tündér eltűnt, mind megáldva
s hazaballagdal a családba,
magányba minden vén diák.

Kassa, 1943 június 27.

Húsvét és pünkösdi

Ha a húsvét és a pünkösdi Ha egy másik hasonlattal a-
ünnepe, mint az üdvösség tör-
téneti eseményeinek emléknep-
jait összefüggéseikben akarjuk
megérteni, akkor azt mondhat-
juk, hogy húsvétkor Krisztus, az
isteni Nap megjelent a föld fe-
lett, hogy világítsa, melegítsen.
Pünkösdkor ez a Nap delelőjén
van: érlel, melegít és életet te-
remt.

Ha egy másik hasonlattal a-
karunk a két ünnep összefü-
gésére rámutatni, akkor azt
mondhatjuk: a húsvét az újon-
nan kereszteltekkel az ültetés i-
deje az egyházban, a pünkösdi
pedig az érlelés, az aratás ide-
je, hiszen a Szentlélek erejét
veszki a bérmezők. Beérett
tehát a vetés, itt az aratás ide-
je.

A hatvanéves érettségi találkozó elé

Kedveseim! Ismét összegyűlhettünk... most már ősz
hajjal, megfáradt, lassuló szívvel, de hálásan és boldo-
gan. Az, hogy itt és most együtt vagyunk, ajándék: a
tovatúró élet bizonyágtétele mellettünk: tanúi s így
örzöi is vagyunk egymás ifjúságának.

Sok beszámolni valónk van, de úgy gondolom, ha
egy rövid mondatba kellene sűrítanunk a múltunkat,
mindnyájan ugyanazt mondanánk: — Verítékeztünk,
kínlódtunk —, de éltünk és szerettünk. S ha várható
jövönket kellene mondatba foglalnunk, talán az is
ugyanegy lenne: — Vergődünk, gyengülünk —, de élni
és szeretni szeretnénk.

— Élni és szeretni, napszálltakor is, ősszel is... Va-
jont mi ennek a titka?...

Mint eső után a gombák, úgy nőnek ki a földből
körülöttünk a korlátok. Hová lett, hová tűnt a cselek-
vés bősége és szabadsága, hová a teremő erő?... Mert
mindegy, hogy tudományosan dolgoztunk, vagy pogá-
csát sütöttünk, tanítottunk-neveltünk vagy szabunk-
varrtunk, értekeztünk vagy pelenkát mostunk, mindén-
kor a mi akaratunkra jött létre valami a semmiből. Ez
hiányzik most s ahogy rohan az idő, egyre jobban fog
hiányozni... Az akar alattomosan bekeríteni és gúzsba-
kötni bennünket, amit ma divatos szóval így hívnak: a
kreativitás, a teremő tevékenység hiánya... A tehetetlen-
ség nyomora, az öregség legnagyobb tehetétele...

— Van-e Innen kiút?

— Igenis, van valami — és ezt szeretném ma nektek
elmondani —, ami gazdagsággá tudja változtatni a
nyomorúságot. Az, ha mi választunk.

Párizsban egyszer betértem a Notre-Dame katedrá-
lisba. Az egyik mellékoltárnál hittanóra nyomai lát-
szottak: apró székek, asztalka, és egy fekete tábla,
amelyre színes krétával felírtak egy mondatot: „Vivre,
c'est choisir.” — „Élni annyi, mint választani.” Ez a
kis mondat fényt vetett elbém: rájöttem, hogy varázs-
szónak vagyok a birtokában. Amit értelemmel és aka-
rattal választunk, annak a lealázó terhe szertefosz-
lik... Aki választ, az az élet teljességét éli, az szeret, az
gyümölcsözik!

Képzljünk magunk elé gályarabokat, amint padjuk-
hoz láncolva eveznek, fogcsikorgatva, emésztő hőség-
ben vagy jeges szélben, s a hátukon ott csattog az
ostor. És képzljük magunk elé azokat a szerzeteseket,
akik Jézus nevében odaültek a helyükre s ugyanazt
túrték, mint ők, de mennyire másként!... Az értelmet-
len, vak kín Krisztusban teremő erőt kapott. Mekkora
különbség volt a kétfajta élmény, a kétfajta sors kö-
zött!... S a különbséget a választás ténye tette: az
egyik embert odahurcolták és odaláncolták, a másik
igenelte, mert választotta a gályapadot, ami számára
— Krisztussal — értékké lett, nagyobbá, mintha kirá-
lyi trónra ültették volna.

Kedveseim, akik ma itt összegyűltünk, próbáljuk
meg választani az öregségünket, azt, amelyet éppen
itt, éppen így és éppen most az Atya nyújt nekünk.
Akkor majd nem akarunk letűnt tavaszunk bűvöleté-
ben élni, bármilyen szép is volt az, sem a közelítő
telünkben, bármennyi kétséget is tartogat az a szá-
munkra. Akkor majd kiteljesedünk jelenünk pillanatá-
ban, a gyümölcsöshöz őszben és ki tudunk tárulni,
hogy csak szüreteljenek, szüreteljenek rólunk!...

Öregségünkben így lehet: küldetés.

Kis M.

Hermann Egyed Emlékezés (1895—1970)

A kiemelkedő, jó tanárok főképp az egykori tanítványok emlékezetében élnek tovább az idők folyamán. Ha a volt diákok körében frók, költők is előfordulnak, a jóra való emlékezésnek kézzel fogható bizonyítékai is fennmaradnak.

Így történt ez Hermann Egyed premontrai pap-tanár esetében is, akiknek rendkívüli tanári erényeit és nemes emberségét hajdani tanítványa, a katolikus szellemű irodalom és sajtó ismert személyisége, Rónay György örökölte meg *In memoriam* című költeményében. A költő szeretetet sugárzó vesszoraiban ott él az a biztos fölismerés, hogy Hermann Egyed és a hozzá hasonló pedagógusok „holtig bátorító melegségükkel” erősítik tovább tanítványaik lelki és szellemi világát, s nem utolsósorban erkölcsi tartását.

Hermann Egyed német-történelem szakot végzett, miután az első világháború kezdetén érettségizett Pécsen. A nagyhírű rendbe való belépését követően teológiát tanult Innsbruckban, majd a premontrai gimnáziumaiban tanított. Elsősorban a gödöllői évek (1929—1940) voltak meghatározóak tanári pályafutása során. Ekkoriban rendkívüli képességű tanári kar működött az itteni intézményben. Mindezzel párhuzamosan magántanári képezést is szerzett egyháztörténeti szakon. 1940—1948 között a szegedi egyetem magyar történelem sza-

kának tanáraként működött. Szűkebb szakterülete az újkori magyar történelem és a településtörténet volt.

Gimnáziumi tanárként a legszeretetre méltóbb pedagógusok közé tartozott. Hatalmas atletikus termete és barátságos lényje bizalmat és biztonságot sugárzott diákjai felé, akik rajongtak a kitűnő képességű, humanus tanárért.

Főbb műveinek sorát Bátaszék (itt született száz éve és itt is halt meg huszonöt évvel ezelőtt) óslakosságáról és annak népdalairól szóló monográfiájával nyitotta meg 1929-ben. Rendkívül fontos a *Hittudományi Kar története 1635—1935* címen kiadott összefoglaló szakmunkája, és *A Pázmány Péter Tudományegyetem története* (1938). Hézagpótló műve a veszprémi egyházmegye könyvkultúráját felölelő írása. Minden bizonnyal legjelentősebb kiadványa a már posztumusz: *A katolikus egyház története Magyarországon* (1973) című könyve, amely Münchenben jelent meg, a magyar egyháztörténeti sorozatban!

A száz éve született Hermann Egyed olyan tanári nemzedéknek volt rangos képviselője, amely kiváló szaktudása mellett sugárzó emberségével és erkölcsi emelkedettségével is nevet szerzett magának, példát adva a keresztény, magyar értelmiség számára.

Szeghalmi Elemér

BÁRDOS LÁSZLÓ A gyertyaláng

A gyertyaláng mindig közepén van. Nem tudjuk úgy helyezni a gyertyát, nem tudunk úgy elhelyezkedni körülötte, hogy valamiképp ne belőle indulnának ki a kör sugarai. Szinte kénytelen voltam rögtön a „körülötte”, majd a „kör” szavakat használni. Szerintem az élő gyertya mindenképp megtöri a tér semlegességét, rendezetlenségét, irányokat szab gyengéden, s kijelöli — ő jelöli ki — helyünket a szobában. Az is elkerülhetetlen, hogy többes számban fogalmazzak: a gyertya körül mindig többen vagyunk; akkor is, ha netán egyedül. Ebben az értelemben is kört teremt.

Nem mintha elvárná, hogy minél többen csodálják. Nem, a gyertyaláng nem sokszoroz, nem szaporít, nem tömegesít. Mihelyt többes körét megalkotta, azonnal magára is utal mindenkit, s önnön magányára összpontosítja a jelenlévők figyelmét. Az igazi, midőn már (és még) csak egy gyertya ég. Akkor szembeötlően és megindítóan egyetlen. Éreje hatalmas. Várunk csak... nem, hiszen a gyertyafény vékony, nyúlánk, imbolygó, egyszer már-már kialszik, másszor valószínűtlenül magasra nyúlik. Nem is tudom, fénye van-e; inkább talán világossága. Szemrontó lenne hosszan olvasni, barkácsolni, kirakást játszani mellette. Elenyésző a gyertya. Mégis áthatóbb a világossága, mint a számtalan wattos égők, a neoncsövek, a reflektorok, a jupiterlámpák vakító fénye. Ő ugyanis nem megvilágít valakit vagy valamiket, hanem csakis világít, magának és nekünk. Gondoljuk meg: nem bennünket és eszközünket, hanem számunkra és lelkünknek. Lehetővé teszi,

hogy maga a világosság jelenjen meg általa, nyugtalan megilletődöttségben tartva a figyelmet.

Mert szép a gyertya körül lenni, szép és szívszorító. Mintha újból gyermekek lennénk, eloldódva kinkeserves verejtékes közgondjainktól és átlagmulásainktól. Magához kicsinyíti, a gyermekébe csökkenti ez a láng, azaz végtelenül kitágít és megnövel. Teszi mindezt törékenyen, remegve, alaktalanul, megfoghatatlanul, folyvást új szögbe rebbeztve, más alakba úszva.

Teszi mindezt fogyóban. Örökösen új érzéseket lobbant föl bennünk: szorongó bámulatot és izgatott szánakozást gyors egymásutánban, vagy inkább egyszerre. Kényes, bizonytalan a gyertyaláng születése, de bizonyos az elmúlása, csakhogy mulhatatlanul megél és belénk forr lényege, a kicsi, parányi, testetlen testbe testessült lényeg, a tűz.

Gyermeki figyelmünkben ott szűkül az ösztönös riadalom, az animális félelem a tűztől. Mert a gyertyaláng végül is és már eleve ugyanannyi, mint az erdőtüz, mint a felgyújtott olajkútak lángolása. Vész is lehet. A Lélek erejével éget ki és keresztesz. Szélsőség és emésztő erő páratlan összpontosultsága. Ezért kell rá néznünk, beletekintnünk, követnünk minden szeszélyes rebbenését: életünk alakatlan alakzatait olvashatjuk ki a lángból. S elleshetjük benne a szellem örök lényegét is, a fölfelé törő vágyat, akaratot s az áldozathozatal megváltói alázatosságát is, azt, hogy egy helyben marad, a gyertyatesthez a kanocszállhoz kötve, s hogy átmenetileg elenyészik, beleolvad a mi sötétségünkbe.

A Kumorovitz —emlékkönyv

Az egyháztörténet iránt érdeklődő olvasók figyelmébe szeretnék ajánlani egy közelmúltban megjelent kiadványt, a Magyar Egyháztörténeti Évkönyv első kötetét, amely az 1992. februárjában elhunyt Kumorovitz Lajos Bernátnak állít emléket, aki a premontrai kanonokrend szerzeteseként és a magyar oklevél- és pecséttan kiváló mestereként vált ismertté.

A tanulmánykötet első részébe tartozó dolgozatok Kumorovitz Lajos Bernát személyéhez kapcsolódnak, életútját és munkásságát tárják elénk. A második csoport tanulmányai a középkori egyháztörténet néhány részterületét vizsgálják, kapcsolódva ezzel Kumorovitz érdeklődési köréhez. A harmadik részben a legkülönbözőbb témájú, az újkori egyházzal foglalkozó frásokat olvashatunk. Az évkönyvet mintegy keretbe foglalja két premontrai rendtárs tanulmánya. Az elsőben Fényi Ottó kíséri végig Kumorovitz professzor életútját, a záró dolgozatban Kovács Imre a csornai prépostság történetével foglalkozik.

A kiadványt a nonprofit Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Alapítvány (METEA) gondozta. A szerzők rangos névsora biztosíthatja a kedves olvasót, hogy magas színvonalú és élvezetes olvasmányt vesz majd a kezébe.

Dénesi Tamás

Ez az új tudományos kiadvány minden bizonnyal egy várt és remélt sorozat első kötete. Bertényi Iván és Dóka Klára szerkesztésében ezúttal jórészt olyan frásokat méltatásokat tartalmaz, amelyek a nagy premontrai tudós, Kumorovitz Lajos Bernát (*képünkön*) tevékenységét, életét és lelkiségét idézik. Fényi Ottó perjel a szerzetest, Bertényi Iván, Gerics József és Ladányi Erzsébet a tudós tevékenységét mutatja be. Borsodi Csaba pedig hatalmas terjedelmű életművének bibliográfiáját közli. Emellett a kötetben még több értékes tanulmány idézi egyháztörténetünk különböző korszakait és eseményeit. (METEA, Budapest)

A hit s az emberséglángja

SZENT NORBERT.

Márton Lajos festménye

A kassai premontrei öregdiákok idén is várják találkozójukra a testvéregyesületek tagjait.

Kassán május 26-án du. 3-kor a Thália-színházban ünnepi műsor, utána vacsora a Slovan-szállodában, másnap kirándulás Jászóra.

-Kassán szálló lehetőség van -

(Utazás és a kiadások térítése egyéni-
leg történik).

Egy új egyesülést jegyeztek be a bíróságon, a neve: Nagyváradai Premontrei Öregdiákok Egyesülete.

Az, hogy az ember, ahogyan múltak fölötté az évek; egyre türelmetlenebbül kutatja gyökereit, egyre szomjasabban keresi a forrást, letűnt idők varázsát, azt hiszem, a legtermészetesebb dolog. Az öregdiák-találkozóknak ez ad olyan különös, semmihez sem hasonlítható hangulatot. Nem a jelen teszi izgalmassá, hiszen a kölcsönös rácsodálkozást, hogy lám, megvénültünk, egykettőre felváltja egy ködbefoszlott világ, amely íme, mégis valóságosabb a mai reumánál, szívanaszoknál, hiszen az ifjúságot, az indulás izgalmát, az egykorvult reményeket idézi, melyekből már nem érdekes, megvalósult-e valami. A fent említett öregdiák-szervezet is egy ilyen találkozókból fogant, s nyerte kezdősebeségét a kis kék-fehér premontrei templom régi szerzetesek keze munkáját dicsőítő, gyönyörűen faragott, évszázados padsorai között. Nem hiszem, hogy távol járnék az igazságtól, ha megkockáztatom: az az összejeövetel, s minden, ami követte, kicsit más volt a szokásos kollektív nosztalgianál. A múltba feledkezést valami többlet táplálta és tette még élőbbé: az egyházi iskolák légköre, a várakozással teli, évkezdő Veni Sancték, az évszázados boldog Te Deumok, a tömjénfüstös vasárnapi szentmisék emelkedett hangulata, a fehér reverendás tanárok gondos, óvó szeretete. Ma látjuk csak igazában, ők nem csak tanítottak, de hitük s papi fogadalmuk szerint valláserkölcsei nevelést nyújtottak, emberi tartást próbáltak átültetni a rájuk bízott ifjakba. És még valamit, valami emberit, amit ma toleranciának, a máság tiszteletének nevezünk. Annak az iskolá-

nak a kapui mindig nyitva álltak a más nemzetiségű és vallású diákok előtt. Ha ma fellapozzuk a régi évkönyveket, bármely korszakban, a történelem zűrzavaros időszakában is találunk kiemelt betűkkel nyomtatott neveket, jeles diákokét, akik mellett ott olvasható vallásuk: izraelita, ortodox s egyéb. S ha azt mondom, hogy 1942-ben, a "horthysta-fasiszta" érában kötelező tantárgy volt a román nyelv - talán mesélni kezdek... Keresztényi szellem jellemzte ezt az Alma Mater már egy évszázaddal előbb is, érthető, hogy egykori tanítványai elhatározták, föllevenítik a megszentelt hagyományokat, s törvényesített formában gondoskodnak az egykori premontrei értékek továbbéléséről, szerény erejükkel segítséget nyújtva a ma újraéledt egyházi iskoláknak. Amint arról részben már beszámoltunk, fölvetik a személyes kapcsolatot a határon túli testvérintézményekkel, Gödöllővel, újabban Kassával, hogy egymás tapasztalataiból tanulva, egymást erkölcsileg támogatva, Szent Norbertnek, a premontrei rend megalapítójának szellemében, a Szűzanya tiszteletének jegyében, megpróbálják környezetükben, s főleg az ifjúság körében élesíteni a sokáig kényszerűen elrejtve, hamu alatt izzó paraszat. A hitélet és az emberség örök lángját.

Minden hónap első vasárnapján összegyűlnek a Nagyváradai Premontrei Öregdiákok Egyesületének egyre sokasodó tagjai a templom Szent István-kápolnájában, s a megszentelt falak között nem csak a múltba, a jövőbe tekintenek. Az új nemzedékekért, melyek őket követik, hogy emberként, magyarként, tudással és hittel felfegyverkezve felépítsék majd azt a társadalmat, melyben nem lesz üldözött, aki anyanyelvén énekel és imádkozik.

Fekete Attila

A Budafoki Premontrei Öregdiákok Emlékkönyve

Virányi Ottó, a budafoki premontrei öregdiákok elnöke 95 gépelt ivoldalas kézirattal örvendeztette meg iskolatársait. Már a tartalomjegyzék is sokat ígérő: Szent Norbert és kora - A premontreiek Magyarországon - Megtelepedés Budafokon - Kolumbán Virgil, az első igazgató - A Jászóvári Premontrei Kanonokrend Budafoki Szent István Gimnáziumának élete 1937-1948 között - Premontrei és Világi tanárok - A gimnázium fennállásának 50. éves jubileuma - A Budafoki Premontrei Öregdiákok Egyesülete.

Az egyes fejezetekbe bedolgozott adattár a szerző lelkiismeretes munkáját, a Rend és az iskola iránti hűséges szeretetét dicséri. Az iskola első igazgatójáról készült gondos életrajz megírásában munkatársa volt Nyirádi Tibor, aki 1925 és 30 között Keszthelyen volt Kolumbán Virgil tanítványa. A Budafoki Szent István Gimnázium öregdiákjainak egyesülete felvette a kapcsolatot a jogutód Budai Nagy Antal gimnázium tanári karával és diákságával, sőt közös ünnepélyek, pályázatok, kirándulások rendezésével ezt a kapcsolatot azóta is erősítik.

100 éve született Mécs László

Négy templom tornyát látom ablakomból. Szobámból kitekintve vagy autóból, vonatfülkéből kémlelve a világot, sokszor elgondolkodom azon, vajon milyenek lennének Magyarországon falvai és városai templomok nélkül? Talán rájuk sem ismernénk! Ehhez a kérdéshez közel állónak érzem a sokszor idézett megállapítást: „Egy szoba könyv nélkül olyan, mint a test lélek nélkül”.

Hazánkban az elmúlt évtizedekben a templomokat nem püszították el, de jól tudjuk, hogy a válásos embereket szinte Isten házában falai köze szorították. És megnyomorították, mert milliók nőttek fel úgy, hogy nem tanulhattak egyházi iskolákban, s műveltségük féloldalasra sikeredett. Nem tanulhattak, nem olvashattak *Mécs László*-verseket sem. Házikönyvtárak sokasága nélkülözi a ma száz esztendeje született premontrei szerzetes-költő műveit.

„Az élet örök búcsúzás. / Ó bár csak tudnánk távozáskor / fényt hagyni, mint a Messiás” — írta az 1937-ben megjelent, rendjének színeire emlékeztető „Fehér és kéken” című verseskötetében.

Tizenkét évvel később betiltották a premontrei

rendet. Mécs Lászlót 1953-ban koholt vádak alapján letartóztatta az ÁVO. 1956-ban rehabilitálták, de 1978-ban bekövetkezett haláláig elhallgattatták.

Rendtársai, barátai, tisztelői közül sokan túléltek az önmagát halhatatlannak kikiáltó diktatúrát. És átörökítik Mécs László költészetét!

A napokban *Fényi Ottó* gödöllői premontrei perjel, az újraindított Szent Norbert Gimnázium igazgatója hívta fel figyelmemet kedves levelében a

századik születésnapra. S nekem már volt mihez nyúlnom. A sorra előkerülő, lappangó kéziratokból az *Új Ember* 1991-ben adta ki a „Magyar Miskönyve” című Mécs-kötetet, amit nem sokkal később követett az „Anyakell!” című versgyűjtemény.

Lehetőségeihez képest a Gödöllői Premontrei Öregdiákok Egyesülete is ápolja a költő emlékét. Rendszeresen megjelenő értesítőiben számos Mécs László-versest közölt. Ezek egyike a Kőborló elődóm című, amely Tinódi Sebestyénhez szólva a magyar nemzet egybetartozásának lehetőségére hívja fel a figyelmet a harmincas években: „Lehetünk szétvágva / harminchét határba / s hordhatjuk a mézet a közös kaptárba, / csak a Méhes álljon ragyogón, kitárva / új határok felett minden égi tájra.”

Kolozsvári Grandpierre Emil szerint a magyar irodalom legszebb sorát írta Mécs László ekképp: „Vadócba rózsát oltok, hogy szebb legyen a fölu!”

A gödöllői premontrei gimnáziumban a harmadik újrakezdés harmadik évében már 180 tanulóba oltják a tudást, nemesítik lelküket.

Balázs Gusztáv

Fényt hagyni

Mécs László emlékezete

Pannonhalmán

Mécs László 1978-ban halt meg, a pannonhalmi Boldogasszony kápolna kriptája adott testének végső nyugalóhelyet. Sírja fölött a kápolna egyik oszlopára helyezték el most márványtáblát, hogy emlékeztesse az erre járókat a vándor költőre, akiről a mai nemzedék csak a szüleitől, vagy a nagyszüleitől hallott. Hirdesse mindenkinek, aki erre jár, legyen bármelyik vidék vagy ország lakója, hogy a költői üzenet ma is aktuális: „Lehetünk szétvágva hetedhét határba, / de hordhatjuk a mézet a közös kaptárba.” *Fényi Ottó* gödöllői kormányzó perjel táblaavató szavaival túl azon, hogy rámutatott Mécs László költészetének máig ható értékeire, köszönetet mondott a bencés rendnek a költő befogadásáért és emlékének ápolásáért. Ahogy a Magyarországon megtelepedésüknek 1000. évét ünneplő bencések a „Szentlélek ekéjével szántották a magyar földet, hogy bele az Evangélium búzaszemét vessék”, úgy kérészkedett itt az ezredév végén a vándorköltő, hogy „Evangéliummal oltsa be a vadócot”.

Korzenszky Richárd bencés, uhanyi házfőnök személyes ismerősként emlékezett magával ragadó előadásában „Laci bácsira”. Felidézte a szociális otthonba, a kényszerű csendbe száműzött „öregúr” emlékét, akiről akkor sokan nem tudták, hogy nem mindennapi ember. Ki is volt ez az öregúr, ez a „volt vadász, volt madarász”? Vannak, akik már tudják, a Felvidéken több faluban tér, illetve iskola viseli a nevét. Generációk elől dugták el Mécs Lászlót, aki kimondta: „E fiukért valaki felelős!” és ezzel minden rezsim számára veszélyessé vált. Küldönc volt, aki üzenetet hozott a világba. Szenvedélyes versekbe foglalt üzenetét szívesen mondta saját maga, felfokozott élete lobogott, akár hosszú haja.

© E KÁPOLNA KRIPTÁJÁBAN NYUGSZIK

MÉCS LÁSZLÓ

O. PRAEM.

1895. JAN. 17. - 1978. NOV. 9.

„TE GONDOLKOZZÁL

RENNEM ISTENEM

LEGYEK SZABÁLYOS

MINT KRISTÁLYAID

ALKOSSAK, GIÚTSEK

MINT A MÉHEID

S DELEJTŐS FECSKE -

SÍVVEL RÁD TALÁLJAK!

Fazekas Máttyás
premontrei öregdiák

/ A dombormű

Dr. Pálvölgyi Richárd alkotása. /

Mécs Lászlóra

emlékeztek

Gödöllőn

Születése napján bensőséges megemlékezést tartottak a városi temető premontrei parcellájában, ahol sír-emléke áll — eltemetve Pannonhalmán van, ahol utolsó életéveit töltötte — a gödöllői Szent Norbert Gimnázium és a Premontrei Öregdiákok Egyesülete.

Az emléklebeszédet megelőzően Quirico Domokos emlékeztet az öregdiákok nevében, ezután Koncz Krisztián 3/a osztályú gimnazista a Szétszóródás után című Mécs-költeményt szavalta. Holnapi Dénes Márton premontrei paptanár mondott emléklebeszédet, felidézve életútját, szenvedéseit, tartalmas költői pályáját, Lakatos Mária ugyancsak a 3/a-ból az Ite Missa est költeményt szavalta el.

Az öregdiákok és a gimnázium 3/b osztályú tanulói megkoszorúzták a sír-emléket, amin ez a jelmondat olvasható:

„Minden emberben önmagad szeresd,
Közös nagy tenger cseppjei vagyunk.”

A hivatalos megemlékezést, Mécs László életútjának megfelelően, a Szózat elnéklésével fejeztük be. Utána még elbeszélgetésre együtt maradtak az öregdiákok (köztük még a Dragsits fivérek: Imre és Ottó, dr. Vámosi János ny. főorvos — a teljesség igénye nélkül).

Magamnak is vannak személyes élményeim: a gimnázium egykori dísztermében 1937. november 28-án láttam, hallottam Mécs Lászlót lángoló költeményeit szavalni. Azután az üdöztetés idején, egyszer láttam a

besnyői kolostorban bujkálva. Végül pedig padtársam, a királyhalmeci földesúr fiának temetésén, ahol szürke köpenybe burkolózva a háttérben állt — és nem tartottuk illendőnek, hogy megszólítsuk. Ekkor láttam utoljára...

A megemlékezésen Fényi Ottó, a rend perjele, a gimnázium igazgatója, nem vett részt. Ő ekkor az egyidőben Pannonhalmán rendezett, országos ünnepségen volt. Mécs László utolsó éveit a pannonhalmi papi otthonban töltötte, ott hunyt el és van eltemetve.

A különböző városokban rendezett emlékünnepek közül ki kell emelni a kassai premontrei öregdiákok ottani ünnepségét, aminek felvétele a Magyar Televízió műsorába is bekerült.

Mécs László rendkívüli nagy egyéniség volt, méltatlanul elhallgatott katolikus és magyar költő. Aki ismeri költői munkásságát, akinek vallási meggyőződése és magyarsága példakép; ha a gödöllői temetőben jár, keresse fel a parcellát, és esetleg tegyen egy szál virágot emlékhelyére!

Amikor születtem, nem jeleztek nagyot
messiás-mutató különös csillagok,
csak az anyám tudta, hogy királyfi vagyok.

A többiek láttak egy síró porontyot,
de anyám úgy rakta rám a pólyarongyot,
mintha babusgatná a szép napkorongot.

Maga adta nekem édessége teljét,
úgy ajándékozta anyasága tejét,
hogy egyszer a földnek bennem kedve teljék.

Isten tudja honnan, palástot kerített,
aranyos palástot vállamra terített,
fejem fölé égészín mosolygást derített.

Ma is úgy foltozza ingemet, ruhámat,
ma is úgy szolgál ki, főzi vacsorámat,
mint királyi ember királyi urának.

Amerre én jártam, kövek énekeltek,
mert az édes anyám izent a köveknek,
szíve ment előttem előre követnek.

Itt voltam 1927

A tehenészünket besorozták katonának.
Először káromkodott, aztán hallgatott, aztán fűtyörészett.
Ma az istálló kerti falán felírást találtam.
Valami szöggel véshette a viharvert vakolatba:
„Itt voltam kovács imre 1927”.
Ki kíváncsi erre? – gondoltam magamban s kacagtam.
Gurultam a kacagások fényvirágos ormán.
Aztán megtorpantam, mint ki sötét szakadékhoz ért.
Kikacagtam az örök Ember örök mozdulatát.
Évezredek óta soroz a földön a Halál.
A regruták káromkodtak, aztán fűtyöltek rá.
Rávették nevüket az idő vén vakolatára.
A barlanglakó kővel karcolta nyomát a sziklába.
A fáraók piramisokból rakták ki nevüket.
A vezérek népek vérebe mártották kardjukat,
s úgy írták nevüket a dicsőség pantheonjára.

Vadócba rőzsát oltok,
hogy szebb legyen a föld!

Festőei, szobrászai, képzőművészei:
Hogyan a földet oltok, és a világban
mégis hol van a föld? A földet oltok,
hogy szebb legyen a föld!

MÉCS LÁSZLÓ:

A királyfi három

bánata

Amíg ő van, vígan élném a világom,
nem hiányzik nekem semmi a világon,
három bánat teszi boldogtalanságom.

Az egyik bánatom: mért nem tudja látni
egymást a sok ember, a sok-sok királyfi,
úgy, ahogy az anyjuk tudja őket látni?

A másik bánatom: hogyha ő majd holtan
fekszik a föld alatt virággá foszoltan,
senki se tudja majd, hogy királyfi voltam.

Hogyha minden csillag csupa gyémánt volna,
minden tavaszi rügy legtisztább gyöngy volna:
kamatnak is kevés, nagyon kevés volna.

Hogyha minden folyó lelkemen átfolyna
s ezer hála-malom csak zsoltárt mormolna,
az én köszönetem így is kevés volna.

Hogyha a föld minden színmézét átadom,
az ő édességét meg nem hálálhatom,
ez az én bánatom, harmadik bánatom.

A költők tintával izzadták isteni vérüket,
s ráírták nevüket fűre, fára, népek falára.
Igáz, izgat a gondolat: arasszal tovább élni,
de pantheonok dőlnek, hull az idő vakolatja ...
Én az élet szolgája voltam, besorozott a Halál.
Néha átkozódtam, néha imádkoztam, néha énekeltem.
Költő voltam, tintává izzadtam isteni véretem.
Ráírtam nevemet báltermek falára, templomok falára.
Ráírtam nevemet tavaszok kék-selyem sátorfalára,
(csicsergő fecske rácikkázta magát a kék égre.)
Ráírtam nevemet telek jégpalotájára,
(téli varjú nyomot hagyott a folyók jegén.)
Ráírtam nevemet tapsoló tömegek lelkesedésére,
(a hold ráírta arany-arcát a zöld tavak vizére.)
Ráírtam nevemet szegények házára, gazdagok házára,
Ráírtam nevemet a magyar nemzet várfalára:

ITT VOLTAM. 1927. MÉCS LÁSZLÓ.

Sárguló lapok, tintával tisztán kiírt sorok, hogy akár grafológiai minta lehetnek. *Bedőné Lőrincz Pálma* a „tulajdonos.” azaz: rá és családjára bízta a költő. Pálma nagybácsija *Lőrincz István* őrdarmai (Kárpátalja) plébános volt, Mécs László barátja. Gyakran meglátogatta a költő a később kiállításért éveket börtönben töltő jeles papot. István édesapja: *Ferenc*, az „apokaliptikus nézésű, félszemére vak” kertész ihlette a poétát leg-szebb sora megírására 1922 nyarán: „*Vadócba rőzsát oltok, hogy szebb legyen a föld.*” (Kolozsvári Grandpierre Emil szerint, a magyar irodalom legszebb sora.)

Lőrincz Ferenc 1935-ben halt meg, az Ung folyóba veszett, amikor rőzsátövekért kelt át a vízen. Pálma, ifj. Lőrincz Ferenc mémök leánya ekkor három esztendő volt. Az ő szavait leste el Mécs László a fenti vers írásakor. Egy 1957-ben kelt, *Bedőék*-nek szánt néhány sorban ugyanis ez áll:

„Mit csinálsz nagytata?” — kérdezte egy három éves kis-lány, *Lőrincz Baba-Pálma*, az ablakon keresztül, a kert-ben ottgató *Lőrincz Ferenc*-től 1922 nyarán *Őrdarmán*. „*Otom a vadakat, hogy szebb legyen a világ!*” — volt a válasz. Ebből írtam a „*Vadócba rőzsát oltok, hogy szebb legyen a föld*” című versemet, s ezért az akkori kicsi *Pálma*-nak örökre hálásan szeretettel mondom köszönetet.
Mécs László

Kongatom piros harangom, ifjú szívem kongatom.

Szörnyű éj volt: a megőrült csillagok mind vért röhögtek, vad vigorral vért köpött a máskor lányos, szűzi hold. És az Ember: sárkány-magból sarjadt fattya véres rögnek elfeledte, hogy az arca régen Krisztus arca volt. Álmodott vad háborút és vér csurgott le testén, lelken s népek közt és szívek közt a szívérványhíd leszakadt... Jaj, mocsár van, fürtelem van még mindég a lelkek telkén, Sátán gubbaszt éltünk fáján s mind levágja ami jószág bimbósodva kifakad.

Elég volt az éjszakából! Álmodjunk már hajnalt végre! Milliányi kakas torka! kurjants, hajnalt hívogass! Minden szívből, piros szívből kukorékold fel az égre! Minden vándort útra küldj és minden csirát szölogass!

Kongatom piros harangom, ifjú szívem kongatom.

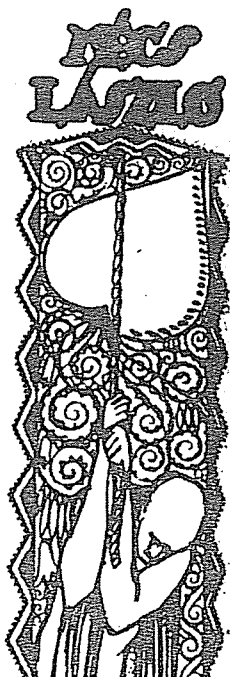
Undorít a lápos róna. Szent magasba lesz lakásom: égig ér a jószág tornya, már ezentúl ott lakom, s két szemem csak ámul minden apró élet-mozduláson s kongatom piros harangom, ifjú szívem kongatom.

Most idélek minden szépség, minden dolgok színessége, minden magból minden élet, minden szívből minden jószág jöjj elő!

Színesedjetez harasztok, mókázz virgoc ágak vége, bár már dér puhit kökénykét s zúzmaris a legelő. Hollószárnyban is pír lappang minden ember-szívé mélyen: vár a jó mag, melyet egykor elszórt a nagy Magvető; minden szívből minden bibor hajnalodj most szent-kevélyen!

Csábíts célok mágnesujja, lábat messze szöktető! Minden munka célhoz érjen, darvak szárnya délre szálljon, minden bokron szél zenéljen, felhő, forrás fussatok, égi jószág harmatozz s légy mézes szó a szitkos szájon!

Kongatom piros harangom, ifjú szívem kongatom.

Nem vagyok én mesehős és kis harang az én harangom, mégis, mégis azt kívánom, minden ember hallja meg, s Afrikában, Indiában, északarkon, déli sarkon minden dühtől sápadt arcot szégyen pírja marja meg! Kis harang az én harangom, ám ha rája rezonálna minden szív és összekongna: úgy megnőne szölogatom, mint a végítélet holtat létre kelte harsondja...

Kongatom piros harangom, ifjú szívem kongatom.

Uramisten add meg nekem, úgy zenéljen kis harangom: kongásában minden testvér élte titkát lelje meg: társat sejtjen szíve mellett, aki koldusan barangol, testvért, vele együtt síró, aki álmokat temet... Mondogassák a szegények: lelkünk kottájára kongat; gazdag mondja: bennem is még emberség után kutat, és a vének: ránk köszönti régi, ifjú hajnalunkat, ifjak, lányok: a szívünkben szőria szét a hangokat. Tánc feszüljön a harangban: hajnalember szírom-táncra, mely magyar lányt, tót fücskát testvér-táncra pöndörít, gyermekkezt gyermekkébe, lelket fűzőn tavasz-láncba! Gyűlölünk már Kain óta vérvásig, csömörig! Átkozott, ki most sem áll a testvér-csökos hajnal-táncba! Átkozott, ki székelyt gyilkol Szent Istvánkor, zsidót gúnyol szombaton.

Kongatom piros harangom, ifjú szívem kongatom.

És ti vándorok, kik jártok társtalan és rácsavartok lábatokra minden utat, himes ösvényt: menjete! Testet öltött vágyaim, Ti vándorútra vert csavargók, szeretettől szönyegelt út hátán halkán lépjete, nyitott ajtó, ölelő kar, lágy kenyér, telt kancsó várjon, szívem hangja éjen minden testvérhívó mondaton, s aki elhunyt, lágy szemére béke, béke, béke szálljon...

Kongatom piros harangom, ifjú szívem kongatom.

HAIJNALI HARANGSZÓ

Ki érti ezt?

A nap rászállt a hegytetőre, Galamb ivott a nagymocsárból, Fecskényi jóhír szállt szívemre, s megitta az éj tengerét. s a fertő forrás-tiszta lett. s megitta tenger-bánatom.

Fehéren és kéken

Itt élek a hajdani magyar Felvidéken
Fehéren és kéken.

Fehéren, mint a Szűz Mária fátyola,
és kéken, mint a ma született viola.

Eltűnt a szín-farsang: az izzó csók-piros,
a halál-barna és a bűn-tilos.

Bárány-fehér virágú ezerjófűvet vetek,
hogy meggyógyuljon beteg szívetek,

és csupa, csupa nefelejceket,
hogy soha, soha ne felejtsetek!

Gyerekkorom kottáját fűtörészem
férfi-szívvél, de kamaszos merészen.

Fűtűyöm fehér, mint a Sárkány feletti diadal,
és kék, mint a bánat-erdő feletti víg pacsirta-dal.

Mutassátok meg ellenségemet,
véres kezét nem csókolom-e meg??

Ki is uralkodik most dicsőösesen?
Nézd már, nem jut eszembe neve sem.

Vagy úgy, igen! Nem fontos ez az átmenet:
megváltottam már útlevelemet.

Az útlevelem mennyországba szól.
A vándormadár útját tudja jól.

Folyó mentén megyek, mint vándor madarak.
Kertem alatt a régi kék paradicsom-patak

folyik, csak dús férfi-folyó lett: jaj-gáton szűrt, tisztá.
A part mentén föl, föl, könnyen találok vissza,
az elveszett paradicsomba,
eltűnt gyerekkoromba!

Ballagdálók majd fehéren és kéken
a borzalmakkal telt vidéken,

gyerekkorom kottáját fűtörészem,
ha kell, mártírhálóra készen,

az egyre sűrűbb s átkosabb ködön
át, s krisztályosra egyszerűsödöm.

S ha olyan leszek mint a kisdetek,
a mennyországba játszva bemegyek.

A pisztrángok példája

A pisztrángoktól ezt tanultam:
sohasem úsznak ők az árral,
de mindig szembe, mindig hősként,
glédában és kicsit vadultan,
rugalmasan, ragyogva, frissen,
hol zuhatag fájdalom szisszen.

Őrült erővel szembeszállva,
föl a zokogó zuhogókon,
szírték között, a vízesések
több méteres habzó haragján,
föl, szárnyak nélkül szinte szállva
szökösnek, diadalt aratván,

a Forráshoz, hol még az Eszme
nincs elkeverve nyárspolgári
iszappal, hizlaló, tempótlan
nagy tunyasággal, hol kiveszne
hős ritmusuk! Ők az ormólan,
titokzatos hegyekbe vágnak!

Amely pisztráng az árral úszik:
lehet boldog, hasa fehérjét
lehet, hogy parti nefelejcek
kívánják, hogy csókkal elérjék.
s holdfény hullong rá, mint a tej-csepp,
- de a Faj meghalt benne: hull!

A hasukat boldogság-nappal
siíthetik a renegátok,
magyar jóadások, árral úszók:
a neviük hull, létük átok!
- Pisztráng-lelki Pajtás, előre,
a Forrás-álmi hegytetőre!

ÜRES MEHES A DOMBOLDALON

Megint méhekkal álmodtam ma éjjel.
Fehér fa voltam, álltam zúgva, zsongva,
ibolyaszínű méhraj szállt a lombra
s valami édes-furcsát zümmögött...

Tavaszdodik. S talán a régi Mészáz
üzent fiának most a túlvilágról?
Fehér szirmokkal álltam és egy ágról
egy nagy piros szív csüngött lefele...

Nagy túlvilági vérpiros virágok
viaszát, mézét összeépítették
ibolyaszínű méhek s idetették
apám szívét, mint titkos égi hírt...

... Mert roskadozva áll az ócska méhes:
vonatból látom fent a templomdombon,
ha utazom s csak a szememmel mondom
a csókokat s a halk üdvözlötlet...

Ó megüresült, roskadt régi méhes!
Ó merre szálltok, méhek, gyermek-álmok?
Mily gyermekszívbe hordtok jó és álnok
virágokról most mézet és viaszt?

Látod, atyám, én is méhésznek álltam:
rajokat küldök széjjel a világba
s kiket megvert a vihar földre vágva:
letört lombjukra mézes szív került...

Míg egyszer én is felmegyek utánad
az életdombon fel a temetőbe...
S így szól a nép az úton elmenőbe:
itt zúgtak a Mécs László méhei...

Rónay László:

A visszahívott Mécs László

Vannak költők, akiket menthetetlenül elfelejtünk. Sokféle oka lehet ennek. Megváltozott ízlésünk, lustaságunk, időhiányunk, vagy egyszerűen az, hogy nincs, aki figyelmeztessen jelentőségükre. És vannak – e században nem is kevesen –, akiket erőszakkal igyekeznek elfeledtetni. Közéjük tartozik a most 100 éves Mécs László.

Pedig abban a legendás versgyűjteményben, amelyet Babits Mihály állított össze 33 költő száz verséből, az 1932-es Nyugat-kiadta *Új antológiáiban*, még jelen volt. Igaz, egyetlen versével, de ne feledjük, József Attilát is csak kettővel szerepeltette a válogató. De együtt volt azokkal, akiket számon tartottak az új generáció jellegzetes képviselői között, akik addig nem ismert színekkel, hangokkal gazdagították a század líráját. Babits hangsúlyozta is egyúvé tartozásukat, amikor ezt írta: „Egyek ők mind, noha van közöttük úrfiú és béresek sarja, pap és forradalmár, keresztény és zsidó: egyek legalább minden igaz és mélyről jött szavukban, egyek az egyszerű és ősi érzések kultuszában, a cikornyák és külsőségek megvetésében, a szegénység szeretetében, a szabad természet mély átérzésében, melyhez hasonló elődeiknél hiába keresnénk; egyek az emberiség és szeretet szent álmaiban, egyek a magyar lírai érzésvilág egy új hullámában.”

A hernádszentiványi tanító fia minden volt, csak nem úrfiú. Az antológiában ő volt az egyedüli pap. Premontrei szerzetes, előbb nagykaposi, ekkor már királyhelmei plébános, és nem mellékesen, e kor kétségtelenül legnagyobb tömeghatást elért lírikusa.

A népszerűség, a közkedveltség nem feltétlenül pozitív minősítés. Mécs László azonban vajmi keveset törődött azzal, mit írnak róla a kritikusok. Nem is nagyon maradt ideje a személyről szóló, verseskönyveit méltató vagy támadó bírálatokat olvasni, hiszen papi szolgálatának teljesítése mellett folyvást úton volt, azoknak meghívásait teljesítve, akik hallgatni akarták bámulatosan beleérző szavát – sosem tanult verset előadni! –, vagy abban reménykedtek, hogy a költő megjelenése a város vagy a község lakosainak pénztárcáját is megnyitja, hiszen az ünnep – Mécs László mindenüvé odavarázsolta a költészet ünnepét – nyitottabbá és akadozóvá teszi a szíveket. Egy alkalommal úgy nyilatkozott: tudatában volt annak, hogy nagyon sokszor anyagi célból hívták meg, mégis ment, mert jelenlétével segíteni akarta a némes célok megvalósítását, s be akarta bizonyítani hallgatóinak, hogy a szomorú korban is érdemes egymást és Istent szeretniük.

A Mécs László-önképzőkör

Az önképzőkör tevékenysége főleg irodalmi problémákkal foglalkozó értekezéseken nyilvánult meg. Önálló értekezések, szónoklatok, ismertetések, bírálatok, könyv- és folyóiratszemlék a tudást gyarapították, míg a szavaltok és zongoraszámok, valamint a finom ízléssel készült műsorrajzok a szépezzést fejlesztették.

Az önképzőkör ezévi történetének kiemelkedő eseménye a körnevet adó Mécs László látogatása volt. Tiszteletére díszközyűlést rendeztünk, melyen Mécs László személyesen is fellépett. A díszközyűlésen nemcsak a tanári kar és a tanulóifjúság vett részt, hanem nagyszámú közönség is. A díszközyűlés műsoráról értesítünk más helyén számolunk be.

Itt kell megemlíteni Xantus Gy. Sándor, VIII. B) o. t. ízléses műsorrajzait, valamint Porzsol Ferenc VII. o. t. jólsikerült Mécs-portróját, melyet bekereztünk és az önképzőkör termében kifüggesztettük.

November 28-án az önképzőkör nagyszabású Mécs-ünnepélyt rendezett a következő műsorral: 1. Üdvözlő beszéd. Mondotta Forgách-Waldbott Ferenc br., VIII. A) o. t. 2. Mécs: Mindenség balladája. Előadta a szavalókórus. 3. Mécs László költészetét ismertette Liptay Lengyel László, VIII. A) o. t. 4. Mécs László saját verseiből szavalt. 5. Bíró Lucian: Magyar óra 1995-ben. Előadta a VIII. osztály. 6. Zampa-nyitány. Zongorán előadta Klenovits Miklós, VIII. A) o. t. 7. Mécs László saját verseiből szavalt. 8. Mécs–Resch: Rózsabokor a domboldalon. Előadta a férfikar.

1937/38. évi gimnáziumi értesítőben találtuk ezeket a sorokat. Ki emlékszik erre az önképzőköri ünnepségre? Kinek van további személyes visszaemlékezése Mécs Lászlóról?

A kirándulás elmaradt

Az igazom megszállta a falut.
Százit gyerek ma éjjel nem aludt.

Százit gyerek ma ébren álmódott:
valaki vert egy nagy gyerek-dobot,

és meneteltek az áldott mezőn,
játékra, szabadságra éhezőn,

szép volt az erdő, a Latorca-part,
mindenki játszott úgy, ahogy akart,

sok szív-puzdrán megnyílt a kis lakat,
s lődöztek arany kacaj-nyílakat,

nagy tüzet raktak, lobogott a lá,
körültáncolták s mondták: ispiáng,

magas fák mászni hívtak bátrakat,
fényből verték az öröm-sátrakat,

volt labdaverseny, volt versenyfutás,
csupor-töréshez kellett nagy tudás,

felhőtlen égből hullt cukor-eső:
édes lett sok száj, sok cukor-leső,

egy virágzó vadkörte megörült,
mert sok gyerek alája tömörült,

a lombok közt is ült pulyácska sok,
s plébános úr Pósból olvasott,

fürödtek is, külön lányok, fiúk,
apró hajókat viitt a vízi út,

ugrált az ötven meztelen kölyök,
ötven mozgó test, vízben, víz fölött...

Így volt... százit gyerek így álmódott.
Így kellett volna lenni, s a dolog

eiromlott: hogy megjon a virradat,
esett... s a szép majális elmaradt.

Iskolaudvar. Az eső pereg,
az éggel együtt sír százit gyerek.

Ki érti Istent? Titkos terveit?
Miért ríkatja meg kedvenceit?

Most millió vetésnek szomja van,
ezer erdőnek szomjas lombja van,

sok-sok szegénynek kenyérgondja van,
s az Istennek mindenre gondja van:

felhőkannakból mérföldek felett
erdőket öntöz, búzát, réteket

s elázik közben egy kirándulás,
sok öröm-sátor, ábránd, kacagás.

Ne sirjatok, aprócska magyarok,
mesénkben minik is így jártunk, nagyok.

Akartunk menni szebb jövő felé
s vihar-sövény állt lábaink elé.

Isten küldött egy véres felleget,
vérzapor hullott, sirtunk eleget,

eláztatta az öröm-sátrakat,
zokogás rázott gyávéát, bátrakat.

Új, szebb tavaszba, mint a madarak,
készültünk, s a majális elmaradt.

Ki érti Istent titkos útjait?
Kedvenceit miért ríkatja itt?

Újabb kirándulásról álmódunk,
s elindulunk, ha kivirul botunk.

Június 5-én Gödöllőn
"Magyar óra 1995-ben"

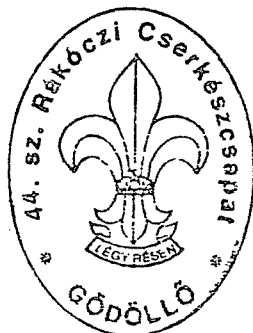
önképzőköri műsoron
emlékezünk Mécs László
lóra és a történelmi
évfordulókra.
TE MIRE EMLÉKSZEL?

Fiúk, fel a fejjel, a harsona zeng,
Álljunk csatasorba vidáman.
Ránk vár a világ, ez a harc a miénk,
Katonái vagyunk valahányan.
Jó fegyverünk, izmos karunk,
Égő szemünk, vidám dalunk.
Amerre nézünk megterem
A győzelem, a győzelem.

ÖREGCSERKÉSZEK! GIMNAZISTÁK!
1995. április 2-án
találkoztunk a máriabesnyői te-
metőben TELEKI PÁL sírjánál.
Elhelyéztük megemlékezésünkkel
a premontrei cserkészek árva-
lányhajas koszorúját. A cser-
késztörvény szellemében meg-
újítottuk fogadalmunkat.
JÖMUNKÁT!

Fiúk fel a fejjel, az óra közel,
Kel a magyar éjben a hajnal.
Most kell az erős kar, a férfiumell,
Ezeréves acélakarattal.
Zúg, mint a harci trombita:
A Lomnic és a Hargita,
Értünk kiált, felénk süvölt,
az ősi föld, a drága föld.

Szabadba fiúk! A nap arca nevet.
Ott pezsdül a friss, tüzes élet.
Járjunk be mezőt, meg a rengeteget.
Szabad ott a szabadban a lélek!
Ott szemben, szívben tiszta láng,
S az Isten arca néz le ránk,
Leheletén ott megterem
Erő, szabadság, győzelem.

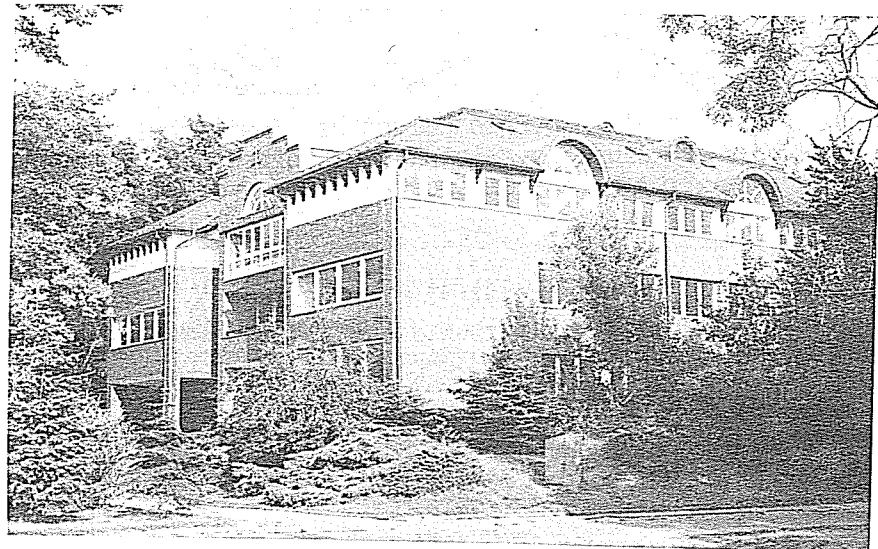

-PREMONTREI DIÁKOK - 1994/95.évben-
Az öregcserkészek megőrizték a csapatzászlót.
MOST RAJTATOK A SOR - LEGYÉTEK CSERKÉSZEK!
A gimnázium új csapatát ti alakítsátok meg.
Vegyétek át a zászlót, vigyétek ti a jövőben.

CSERKÉSZ

GÖDÖLLŐI PREMONTREI GIMNÁZIUM
ÖREGDIÁKJAI - MOSTANI DIÁKJAI!

Egyesületünk nem csak az egykori diáktársakat fonta egy-
be ismét, de évtizedek alatt kapcsolat alakult ki a csa-
ládtaggal is, Gödöllő összekötő emlékezetével.
A GIMNÁZIUMHOZ ragaszkodás tudatát kívánjuk tovább adni
a mostani diákoknak és hozzátartozóinak tájékoztató kör-
levelünkkel is.
Ismét találkozunk Gödöllőn 1995. június 5-én Szent Nor-
bert-ünnepi szentmisén a kápolnában, majd utána az "ön-
képzőkör" megemlékezésén.
A diákok a kóruson és a karzaton helyezkednek el.

Az újjáépült Premontrei Gimnázium Gödöllőn 1995-ben.

... a cserkészletben töltöttem el
most immáron tizenhét esztendő.
Az önkéntesség óriási jelentőségét
ott láttam, ott ismertem meg.
A cserkészlet lényege az önzetlen,
jutalmát önmagában és saját lei-
kében kereső ember. Ilyen önkén-
tes vállalkozással, amely az élet
minden megnyilvánulására kiter-
jed, lehet erős akaratra és szeretet-
re nevelni embereket. Szeretetre
és vallásosságra pedig kell nevelni
az embereket...

Ezeket a szavakat bárki elmondhatta vol-
na. Jelentőssé az teszi, hogy Teleki Pál
mondta őket. Nem azért, mert „híres ember”
mondta, hanem mert ő komolyan töreke-
dett arra, hogy életével megvalósítsa azt az
eszményt, melyet szavaival hirdetett, és eb-
béli igyekezetét sikeresnek mondhatjuk.

A szavak és tettek e párhuzamosságának
megélésével Krisztushoz vezető, hozzá kap-
csoló példát állított minden cserkész elé.

MÉCS LÁSZLÓ:

Életbe indulók dala

*Az iskolánk fészek-szívén
csattannak búcsúcsókjaink
s szállunk csodákra éhesen,
hol millió csodával tnt
minden csodák császára: Élet.*

*Apáink szíve ritmusát
jajjal rontják zord idők,
jeremiáddal telt a Föld,
— mi friss szívet és friss tüdőt
viszünk a világépezetbe!*

*Harcolni és győzni akarunk
barázda, műhely, hivatal,
ecset, toll, hangszer harcterén,
hogy glóriázza diadal
újfajta hősök regimentjét.*

*Élett Építeni akarunk
egy új hazát, melynek Család
lesz ezerévre új neve,
mely senkihez se lesz család,
se mostoha, ha testvérünk lett!*

*Új Babeltornyot építünk
Istennel minden rom s avar
felett, hol minden nemzet egy
nyelven beszél a nyelvzavar
helyett: nyelvén a szeretetnek!*

*A Fészken búcsúnk csólgja ég,
új raj rajong új indulót,
Élet, ki tavasz-trónon ülsz,
Caesar, az élni indulók
dalos szívvél köszöntenek Téged!*

ADATGYŰJTÉS iskolánk történetének megírásához.

Elnökségünk tervbe vette iskolánk történetének megírását. Ehhez 1944 elejéig, - elsősorban a fennmaradt évkönyvekből, - elég jó anyag áll rendelkezésünkre. Az ezt követő időkből viszont nagyon hézagok az írásos emlékek, s ezek is nagyon sokfelé szétszóródtak. Mi még azért sok mindenre emlékszünk s egy-egy levelet, írást, újságcikket, örsi naplót s egyebeket is őrizgetünk kedves emlékeink között.

Felkérjük valamennyi tagtársunkat, hogy aki csak teheti, írja meg, - akár tárgyszerűen akár személyes élményként azt amit fontosnak vagy érdekesnek tart és ha van nála ilyennek tartott írás vagy feljegyzés arról küldjön egy iratmásolatot, vagy ha nem sajnálja küldje el az eredetit!

Különösen a Francia Gimnázium működéséről hiányosak adataink és ismereteink az 1944-45 tanévtől kezdve, s úgy tűnik már csak az egykori diákok emlékeiből tudnánk összeállítani valamit.

Tehát kedves egykori "franciások", Titeket külön is kérlek, hogy segítsetek!

Endrey Gyula

Adománygyűjtés a kápolna építésének és berendezésének folytatására.

Előző körlevelünkben szerepelt felhívásunk adományok gyűjtésére kápolnánk további építésére. Az már a nyomdában volt amikorra bizonyossá vált az a németországi és Egyesült Államok-beli cím, melyre az ott élő diáktársaink és támogatóink adományaikat elküldve ill. befizetve jogosulttá válnak azokra az adókedvezményekre, melyeket abban az országban a közhasznú ill. jótékony célú adományokra fordított összegek után elismernek. Erről már csak egy-egy "betétlap"-on tudtuk tájékoztatni érintett tagtársainkat, ezért most itt is közöljük a tudnivalókat.

Németországban az adományokat a Windbergi Premontrei Apátság / Prämonstratenser Abtei von Windberg/ számlájára lehet befizetni.

A szükséges adatok:

Konto No.: Postbank Nürnberg 34394 - 856
Name von konto No.: Abtei Windberg, Pfarrplatz 22
8447 Hunderdorf.

Az Egyesült Államokban Főtisztelendő Veszeloyszky Albin atya vállalta a gyűjtéssel kapcsolatos gondokat. A cím:

CANONS REGULAR OF MAGNOVÁRAD Ltd.
c/o St. Norbert Abbey
1016 North Broadway
De Pere, WI. 54115-2697
Attention: Rev. Veszeloyszky

Mindkét országban kérjük az adományozókat, hogy a csekk vagy postautalvány megfelelő rovatában tüntessék fel, hogy "a Gödöllői Premontrei Perjelség kápolnája javára" szánták az adományt. Endrey Gyula

Továbbra is keresünk más országokban is olyan gyűjtő helyet és címet, ahol az adomány adókedvezményre jogosít. Ehhez kérünk javaslatokat és közreműködőket az adománygyűjtés előkészítésére, segítséget a szervezésre.

KÖSZÖNETTEL

- KÉRÉS MINDENKIHEZ -

Sokunk anyagi helyzete korlátozza a segítőszándék megvalósítását. Ezért arra kérünk mindenkit - a gimnazisták családjait is - hogy saját lehetőségükön túlmenően ismeretségi körükben is igyekezzenek támogatókat szerezni a

KÁPOLNAÉPÍTÉS CÉLJÁRA

- KÖSZÖNET MINDENKINEK! -

A minket oktató és nevelő Premontrei Rendnek nem maradt semmije, de megmaradtak hálás tanítványai!

Most mi segítsünk az újakezdésben, adományainkkal támogatva a kápolna és egyesületi otthonunk felépítését. A kápolna építésére befizetés:

Belföldön: a "Premontrei Priorátus" 2100 Gödöllő Fácán sor 3. megnevezésű, 566 542135 számlára csekk-lapon történhet

Külföldről: valutaátutalás az OTP Budapest, II. ker. 94893 sz. devizaszámlára lehetséges.

Az adományozók igazolást kapnak a befizetett összegről, mely levonható a személyi jövedelem adó-alapból.

GÖDÖLLŐI PREMONTREI ÖREGDIÁKOK EGYESÜLETE

Tagsági Névsor 9.sz.kiegészítés

Változások: 1994.XI.1-től 1995.IV.1-ig

Elhunytak: KENDE-ZSIGMOND, MERVA FERENC, PETHŐ FERENC, SZONDY ISTVÁN, (1932.évf.), KALDAU ALAJOS (1936), TÖLGYESY IVÁN (1938/A), SZÉKELYHIDI LAJOS (1938/B), ZOLTÁNKA VIKTOR (1941), KUTHI ALBERTNÉ(1947).

Új belépők: PINTÉR ISTVÁN (1948), SZÁNTAI JÓZSEF (1948), FARKAS AURÉL (1950), RÁCZ SÁNDOR (1950), SIMON JÓZSEF (Rozsnyó).

A nyilvántartás és a postázás érdekében kérjük a cimváltozás közlését, az Egyesület és az évfolyamfelelős részére. A diáktárs elhunytáról értesítést kérünk a hozzátartozóktól, hogy a temetésen búcsút vehessünk a megemlékezés csokrával.

TAGDIJFIZETÉS

Az 1994.évre a tagdíjat /300 Ft./illetve az esetleges megajánlással növelt összeget kérjük az év folyamán befizetni. A belföldiek ezt a mellékelt utalványon, vagy személyesen eszközölhetik, hasonlóan az elmaradt tagdíjat és a jelvény térítést is. Figyelembe véve egyes tagok anyagi körülményeit, továbbá a Felvidéken és Erdélyben lakók helyzetét, a tagdíj mérséklését illetve elhagyását az évfolyam felelősök is javasolhatják, vagy közöljék az Egyesület vezetőségével ezt a tényt. Kérjük a nehéz helyzetben lévő diáktársak felderítését, hogy a rászorulókat lehetőségeink szerint támogathassuk. **Belföldi befizetés** az Egyesület részére a gödöllői OTP-nél kezelt "763-2608" sz.csekkszámlára történik. **Külföldről** a valuta átutalás az Egyesület nevére, az "OTP Gödöllő 217-98405, 2621/0112513" sz.devizaszámlára lehetséges. Kérjük a külföldieket, hogy a valutát devizaszámlánkra utalják át, vagy hazalátogatóval küldjék el adományukat, mivel/főleg magánbankok által kezelt/ csekkek beváltásáért igen magas összegű levonást számolnak fel. Köszönjük!

BEFIZETÉSEK

Belföldiek részére körlevelünkhöz 1 db egyesületi csekklapot mellékelünk a tagdíj (és megajánlás) befizetésére. A támogatás azért is szükséges, hogy a nyomda, a posta, a rendezvények és a kegyelet emelkedett költségeit kiegyenlíthessük. Az elmúlt évben ezeket a kiadásokat néhány hazai és külföldön élő diáktársunk nagyobb összeggel növelt megajánlásából tudtuk csak megoldani - amit külön is megköszönünk. belföldi befizetési utalványokat (egyesületi, kápolna építési, alapítványi) az Egyesület küld az igénylőknek, hasonlóan jelentkezési lapot is, vagy átvehetők a találkozók és rendezvények alkalmából. A Kápolna - építésre (színes üvegablak), valamint a gimnáziumot és tanulóit segítő "Alapítványra" történő befizetésekről igazolást küldenek az év végén (aki nem kér külön igazolást, az jelezze ezen az utalványon). Az összegek levonhatók a személyi jövedelemadó-alapból. Ezt is megköszönjük !!

TAGTOBORZÁS

Mindazok, akik még nem értesültek az Egyesület létrejöttéről, vagy még nem jelentkeztek - tehát nevük nem szerepel még a NEVTÁR-ban a JELENTKEZÉSI LAP kitöltésével, az adatok /név, foglalkozás, lakcím, telefon, mikor volt a gimnázium tanulója, vagy mint hozzátartozó, vagy pártoló, mely évfolyamközösséghez kötődik/ közlésével kérhetik felvételüket az Egyesületbe. Aki tud egykori diáktársak / nem csak az érettségizők, hanem a legalább egy éven át premontrei gimnáziumban tanulók/ hollétéről és sorsáról, -itthon és külföldön egyaránt- szíveskedjen továbbítani részükre a hírt az Egyesületünkről és a jelentkezési lehetőségről, vagy címünk megküldésével segítse elő az öregdiákok toborzását.

M E G H I V Ó

Szent Norbert ünnepi találkozó Gödöllőn
1995.június 5-én Pünkösöd hétfőn

A Gödöllői Premontrei Perjelség és Öregdiák Egyesületünk várja idén is az egykori tanárokat és diákokat, a mostani gimnazistákat, a hozzátartozókat, mindazokat, akiket összeköt a Premontrei Rend tisztelete, a Gimnázium és a Nevelőintézet szelleme, az iskola évek alatt kifejlődött barátság és szeretet - egy közös találkozóra.

A HÉV Bp.Örs-vezér-térről indul, a menetidő 45 perc Gödöllő végállomásig. 10.00-kor Szent Norbert tiszteletére ünnepi mise, megemlékezve a Rendről, az egykori tanárokról és diákokról, elhunytainkról az új kápolna falai között (Fácán-sor 3.sz.). Elérhető Bp.-ről 8.50-kor induló HÉV-vel. Kérjük az autóval érkezőket, hogy a gimnáziumnál parkoljanak, mivel a Fácán-soron kevés a hely.

A szentmisét követően megtekintjük Egyesületünk Székházát és az újjá épített gimnáziumot, melyek termeiben lehetőség adódik az évfolyamok találkozó-jára, visszaemlékezésre, emléktárgyak megtekintésére.

12.30-14.00 óra közötti időben az egyetemi étkezdében közös ebéd, ami 350,-ba kerül személyenként azok számára, akik étkezési igényüket bejelentik május 20-ig névszerint az Egyesületnek, az "Ebéd-igénylés" kitöltésével és megküldésével, hogy az étkezők számának összesítése után a rendeltet leadhassuk. Az étkezési díjat a helyszínen kell kifizetni az étkezdében. Akinek az étkezési díj nehézséget jelentene, azokat vendégül látjuk az ebéden, hasonlóan a Felvidékről és Erdélyből érkezőket, de kérjük ezt is május 20-ig közölni az Egyesülettel. Külföldiektől levélben, vagy telefonon kérünk előre értesítést étkezési igényükről.

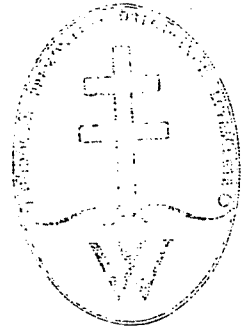
Kedvező időjárás esetén 14.30-kor koszorút helyezünk el a rendi temetőben. majd a volt gimnáziumi bejáraton megyünk a volt kápolnánk termébe, ahol

15.00 órai kezdettel "Önképzőköri - műsort" rendezünk Mécs László és az évfordulók emlékezetével. Akik a délelőtti programon nem tudnak részt venni, erre Bp.-ről 13.40-kor induló HÉV-vel jöhetnek.

HIVJUK VÁRJUK EGYMÁST SZERETETTEL !

CIMÜNK: GÖDÖLLŐI PREMONTREI ÖREGDIÁKOK EGYESÜLETE
2100 GÖDÖLLŐ, FÁCÁN-SOR 3.sz. Tel:28/330879
Gödöllői ügyintézés: BELLUS ZOLTÁN
2100 Gödöllő, Fácán-sor 52. Tel:28/330289
Budapesti ügyintézés: DRAGSITS IMRE
1023 Budapest, Árpádfejedelem u.46. Tel:1886889

Afész Nyomda Vác, 279,95,

EBÉD-IGÉNYLÉS: (visszaküldendő május 20-ig)

Bejelentem, hogy a Gödöllőn 1995.június 5-i összejövetel alkalmával
.....adag ebédet kérek. A személyenkénti 350,- Ft térítési díjat
a helyszínen fogom fizetni, illetve.....

Név:.....(.....évfolyam)

Lakcím:.....

Dátum:.....